

Nro 4.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ' Bétsben Böjtmás Havának 29-dik napján
1793. esztendőben.*

*Egyét, igyál, nintsen pokol, tsak a' papok mondgyák,
A' mi van is, náddal kertelt, a' kurutzok vijják.*

Illyen gonosz principiuma vólt hajdan az *Epicurus* tanítványinak, illyen vólt az ő utánok élt *quasi* Filosofusoknak, az úgy nevezett Deistáknak, illyen vagyon még ma is sok világhoz ragaszkodott, testiségbe merült *Bachus* és *Venus* maradékainak, a' kik úgy élnek e' világon, mintha sem Isten, sem ördög, sem menyország, sem pokol, sem törvény, sem büntetés nem vólna, mintha a' test alkotmányának öfzve omlása után a' lélek is előbbi semmiségébe térne vissza. Az Istennek és törvénynek lételeket a' minden

napi tapasztalás bizonyította. A' poklot úgy írják le a' régiek, mint minden ki gondolható kínoknak helyét. Nem ilyen pokolé most Frantzia Ország, mellyben az előjárók a' népet, ezek amazokat despotisállyák és nyomorgattyák. — A' pokolban szüntelen való gyűlölség, harag, káromlás, és egymás tselekedeteinek szemre való hányása vagyon. — Éppen ilyen szomorú állapotban vagyon mostan Frantzia Ország, holott a' gyűlölség a' királyi hivségben áthatatos hazafiakat hazájokból ki űzte, földön futókká tette; mint a' vezett eb egyik a' másikat marta, martzongja és rágalmazza; holott tsaknem minden napon szakadások támadván még a' nemzet képét viselők között is, egyik a' másiknak gonosz tselekedeteit lobbantya szeméi eleibe, annyira el foglalta őket az irigységnek lelke, hogy tsak 24 óráig tartó tsendelés sem tarthat közöttök. A' pokolban véghetetlen éhség és szomjúság kínozza az el kárhoztakat. — Frantzia Ország is, ez az Európai pokol, végső szükségre jutott, sok ezer embernek nintsen egy falat kenyere, kénytelenek vagy kóldúlni, vagy a' kereskedőknek, sütőknek, mézfárosoknak, eleség árulóknak bolytaikat erőszakosan fel verni, a' mit azokban találnak el ragadozni, és magoknak, 's gyermekeiknek éhségeket a' prédával enyhíteni. Hogyha tsak esztendeig tart még ottan a' Revolútió, hogyha annak karjain és lábain, az el ájulásig eret nem vágnak a' szövetséges fejedelmek, el merem mondani, az egész Ország semmivé leszen, gabona termő földjei bogáts kórót, szőlő hegyei vad egrest fognak termeni, városai, falúi, majorjai el pusztúlni, lakosai éhség, nyavalya, dög halál 's fegyver által meg emésztenni, a' kik életben meg maradhatnak is, azok is azon dalt fújni, mellyet hajdan dúdolgatának a' Babylóniai fogságra vitetett Zsidók: *A' mi örökségeinket idegenek birják.*

Azt mondám, hogy a' Frantzia Országi pokolban a' Frantziák az ördögök, nem mondom,

mindnyájan, közöttök is találtak sok jó szívű, hazájoknak romlottságán és romlásán titkon siránkozó jó hazafiak, de sokkal többen ördögök. A' mint a' régi babonáság az ördög ábrázattát le rajzolta, annak színe fekete, komor ábrázattya, vérben forgók szemei. Éppen ilyenek a' Frantzia patrióták, lelkek ismérte fekete, semmi jó érzékenység nintsen benne, minden emberiséget le vetkeztek magokról, hasonlók a' mérges skorpiókhöz, kik vér ital által kívánságuk szomjúságaikat enyhíteni; hasonlók a' Nilus folyó vizében lakozó krokodilusokhoz, melyek, a' miképen a' természet historiának írói meg jegyzték, tsupán méreggelizzadó szemeiknek tekintetek által is meg ölik az embert. — Az ördögnek főbb erköltsi tulajdonságai az irigység, hazugság, másoknak el tsábitása és veszedelembé való ejtése. Épen ilyen carachterje vagyon a' Frantzia pokolban lakó ördögöknek. Ők irigyelvén az uralkodó familiának boldogságát, ősi birodalmaitól és örökségeitől meg fosztották, hazájokból ki üzték, minden jövedelmeiktől meg fosztották. — Nemcsak irigyek, hanem egyfzersmind hazugok is ezek a' Frantzia ördögök, a' kik jó szívű fejedelmeket tékozlással, despotizmussal, nemzetéhez való hűségtelenséggel, haza árulással vádolták, végtére fel kenétett fejét is el üttették. — A' másoknak el tsábitása 's meg tsalása egy kiváltképen való tulajdonsága, az ördögnek, mellyet e' világnak még tsetsemő korában, Éva első anyánk meg tsalása által elegendőképen meg bizonyított. Ennek a' tsábitó első ördögnek nyomdokait követték a' frantzia ördögök is, ők nemcsak tulajdon attyokfiat, hanem a' Német birodalomnak szomfzéd lakosait is ördögökké tették, ártalmas gondolkozásoknak módját beléjek öntötték, hűségtelenné tették, törvényes uraikhoz, 's ez által végső veszedelembé ejtették. Nemcsak hazug és tsábitó, hanem tolvaj is az ördög, — el lopta az első embernek ártatlanságát és boldog állapotát. Gondoln!

sem lehet a' frantzia ördögöknél nagyobb tolvajokat, el lopták a' népnek királyokhoz hajló szíveket, véres verejtékkal keresett vagyonokat, el lopták ki költözött attyokfiainak örökségeiket; el lopták más nemzeteknek, nevezetesen az Austriai Belgyiomnak, a' Moguntziai választó Fejedelemségnek, 's több ez előtt, 's még most is el szenvedhetetlen jármok alatt nyögő tartományoknak, városoknak és faluknak gyűjteményeiket, el lopták leg drágább kintseket, a' kégyességét. — Az ördögnek se hite, se vallása nintsen. Illyen isten, hit, vallás nélkül valók a' Frantzia ördögök, sem istent, sem örökkévalóságot, sem fel támadást, sem jövendőbeli megjutalmaztatást és büntetést nem hisznek, melly tulajdonságaiknak elegendő példáit mutatták, sok isten tiszteletére rendeltetett egyházaknak megúndokítása, az óltárok, templomi ékekségeknek le rontása, a' frantzia új Constitutióra meg nem esküdött papoknak számkivetésben való küldetések, a' klastromok jövedelmeinek el ragadása és a' szerzetes szűzeknek meg szeplősítetések által. Egy szóval, nem lehet az istentelenségnek, hit 's vallás nélkül valóságnak olly nemét gondolni, mellyet a' Frantzia országai ördögök néhány esztendőktől fogva nem gyakorlottanak volna. — Az ördögök között is vagyon rang és elsőség, közönségesen *Plutó* tartatik az ördögök fejedelmének lenni, ez után halgatnak a' több apró ördögök. — A' Frantzia Országai ördögök között *Egalité Filep*, a' vólt Orleáni hertzeg a' *Plutó*, Lucifer vólt *Mirabó*, de már ötet egy nállánál hatalmasabb ördög el vitte; harmadik fő ördög *La Fayette*; de ötet lántzra köttette, 's a' Magdeburgumi setét pokolba vettette a' Prussiai király. Ő utánna következik *Pethion* Páris városának fő polgár mestere, *Roberts-Piere*, *le Brün*, *Marat*, 's több N. Gyűlésben tanátskozó ördögök, kiket nem sokára olly pokolra fognak a' szövétséges fejedelmek szállítani, mellyben örökkévaló sivás-rivás és fogaknak tsikorgatása lesz.

Utollyára még az a tulajdonsága is vagyon a pokolbeli ördögök fejedelmének Plutónak, hogy ő fejedelemsége alatt lévő nagyobb és apróbb ördögöket ki küld e széles világra az emberi nemzetnek törbe való ejtésekre. A Frantzia pokolbeli ördögöknek fejedelmei is egész Eurupába ki küldötték a szabadság hazug apostolait, olly fel tétellel, hogy azok veszedelmes értelmeknek mérges konkoly magvait minden nemzetek között ki szórják, a népet fejedelmeik, a jobbágyokat uraik, a kölséget előjáróik, a polgárt polgár társaik, a nyáját páfztorjaik ellen támaszszák, és meg lábolhatatlan gyűlölséget szerezvén közöttök, egész Európát vér fürdőbe ültetsék, és mint hajdan a Görög ifjúságnak bóldogságát irigylő tyrannusok a bölts Socrateffel bántanak, halálos eret vágassanak karjaikon. — Sok illy frantzia szabadságnak apostolai mentenek Angliába, Hollándiába, a N. Birodalomba, Spanyól Országba, és az Austriai 's Orosz birodalmakba, a kik mint a sivó rivó orofzlánok jártak, költek, minden tehetségeiket a szelid jühoknak el nyelésére fordították. Meg lehető előmenetelt is tettek Scotziában, Hyberniában, a frigyes Belgiomban és a Német birodalomban, de félő, hogy mind az Apostoloknak apostolságok, mind a tanítványoknak az új tudománynak bé vétele torkokra ne forjon. — Nemtsak illy titkos, hanem nyilvánvaló és fegyveres apostolokat is küldöttek a Frantzia ördögöknek Fejedelmi a N. Birodalomba, az Austriai és frigyes Belgiomba. — Ezeknek a Frantzia pokolbeli fegyveres apostoloknak fő kórmányozói *Dü-mourier*, *Custine*, *Valence*, *Miránda* 's a. t. Generálok; de a miképen más úttal már láttuk, és majdan tapasztalni fogjuk, az Austriai és Prussiai ég alatt született és neveltetett fegyveres apostolok nemtsak ki üzték őket a Lüttichi, Hollándiai és Belgiomi paraditsom kertekből, hanem egynéhány ezer frantzia pokolban nevedett fegyveres apostolokat is küldöttek az örökkévaló po-

kolba. — A' mint a' jelenvaló környül állások mutattyák, fellyebb nevezett vezérjeik-is nem sokára a' setéttségnek lántzaival fognak meg kötötteni. — Hogy Frantzia Ország valóságos pokol, és a' Frantzia patrióták *et consortes* valóságos ördögök legyenek, úgy tartom, elegendő okokkal meg bizonyítottam.

Párisból Márthusnak 12-ik napján érkezett levelekből is

Ezen folyó hólnapnak 9. napján juta, *úgymond*, hozzánk Belgiumból egy igen szomorú hír, melyet az onnan el futott katonák az egész várasson el terjesztvén, félelemmel és szomorúsággal borították bé a' lakosokat. — Tsak hamar azután, úgymint dél után 3. órakor a' N. Gyűlésbe menvén a' váras fő Polgár mestere jelentést tett arról, hogy ő közönségelsen ki hirdettette a' nép között, hogy fegyvert fogjanak. — A' minthogy valósággal úgy is vólt a' dolog, minden úttzának szegelet házaira ragasztatott nyomtatott irásban tudtára adattatott a' népnek, hogy a' haza végső veszedelemben forog, és hanemha fegyverhez nyúland az ifjúság, rövid idő múlván semmi vé fog a' Frantzia közönséges társaságnak új alkotmánya tétettetni. Annakutánna, minden tornyokból fekete zászlók nyujtattak ki, 's lobogtak, mellynek első szemlélésére öszve futott a' nép, és a' közöttök hirtelen támadott lármából azt lehetett vólna ki húzni, hogy az egyesült Austriai és Prussiai seregek immár Párisnak külső várasaiba érkeztenek vólna. — Egész harmadnapig tartott ez a' félelemmel és rettegéssel elegyes zenebona, a' lakosoknak szíveikben fel forván a' vér, olly sebessen vertek verő ereik, mint ha ugyan mindnyájan hagymáz betegségben estenek vólna. E' hólnapnak 11. napján, *le Brünnek* és *Dümourier* fő vezérnek kezekbe való adattatásokat kivánta a' meg búsúlt nép a' N. Gyű-

léstől, szükség leszen, úgymond, azt a' haza árulót *Dumouriert* Holláندیából vissza hívni, ő adott el bennünket, igen megláza ki terjesztette seregeit, kész akartva verette meg magát. Azután következett napon még sokkal nagyobb vólt a' nép közt támadott zenebona, 600. rongyos lakos rontott bé hegyes törökkel, és botokban rejtetett három élű nyársakkal a' N. Gyűlésbe, tsak nem 300. irtanak fel a' Nemzet képét viselők között papirosra, olly véggel, hogy őket meg öldölsék, a' kik többire vagy el futottak, vagy el rejtették magokat. — Egynéhány kemény artzúl tsapást adtanak *Brisotnak*, a' jelen vólt aszszonyságoknak pedig hátúlsó poffaikban rugdosván, ki üzték őket a' gyűlés házból. — A' mint hirlelik, győzött az Orleáni rész, hólnap királyságra fog *Égalite Filep* kiáltatni. — Ha igaz, hogy ő leszen a' király, leg fellyebb hat hétig fog királyi méltósága tartani, osztán meg ölettetik, azután? — ismét az előbbi idő tér vissza. — Így kell e' világnak, addig mig haszontalan salakjától megtisztul, dühösködni.

A' fellyebb nevezett hólnapnak 13. napján Párisból érkezett tudósítások egy kevéssel tsenedesebb szárnyon jártanak. Az el múlt napokon támadott és a' kötség között uralkodott zenebonának semmi veszedelmes következése nem vóltanak. A' polgári katonáknak szoros vigyázósága vitte azt végbe, hogy sem éjjel a' láрма harangok meg nem vonattak, sem a' város kapuinak vas rostélyos ajtai bé nem zárattattak. — Páris városa egy osztályának előülője, egynéhány száz főből álló szabados katonákat mutatott bé a' N. Gyűlésnek, hanem egyfzersmind azt is kívánta, hogy *Dumourier* Generál törvénybe idéztelsen házához mutatott hűségtelenségéért. Nem tsak a' Gyűlés, hanem több jelenlévők is meg indultanak e' dolgon, és azt kiáltották a' vádoló ellen: *Ez az ember valóságos Aristocráta, valósággal az Anglusok zsóldjában vagyon. Marat és Isnárd két nevezetes Demagogok nagyon boszszonkodtak az*

említett Előülő ellen, és sok okokkal kívánták azt meg mutatni, hogyha *Dumourier* fő vezér a' kit az egész Frantzia nemzet othon Solonnak, táborban pedig Scipiónak lenni vél, a' táborozó seregtől vissza hivattatna, avagy el idegenítettne, olly éles tör adattatna az ellenség kezébe, melylyet a' Frantzia köz társaság szívének közepéig szúrna. Felettébb meg pirongattatott a' nevezett Előülő, és az is el végeztetett, hogy a' N. Gyűlésnek *Dumourier* iránt viseltető hajlandósága, szeretete és tisztelete nékie irásban küldettelen meg. Ugyan ezen napi gyűlésben határozatott az is meg, hogy egy *Fournier* nevezetű tekintetes polgár, a' ki gyilkos tselekedetekre, és *Péthionnak* meg ölésére únszollotta a' kölséget, tömlőtzebe vettette. *Truguet* fő hajós vezér hajó seregének egyik részével Toulonba vissza ment, olly fel tétellel, hogy elegendő eleséggel meg rakván hajóit, ismét szélnek botosássa vitorlait, és újjobban hadi foglalatoságaihoz kezdjen.

Mártiusnak 14 ik napján tudtára adta *Bournonville* hadi minister a' N. Gyűlésnek, hogy *Dumourier* fő vezér magát *Valence* és *Miranda* Generálokkal öszve kaptsolta, az egyesült hadi seregnek kormányát kezére vette, *Bergopzoom* és *Willemstadt* ostromlását mások által folytattya, az Austriai Belgiomba lett menetele előtt *Brédát*, *Gertrudenberget* és *Klundert* meg erősítette, és így Hollándiának el foglalásától el nem állott, hanem tsak továbbra halasztotta azt. *Harambun* Generál ellen is hadi processus indittatott, a' ki Frantzia Ország fő Igazgatójának patensét a' Rajna vize mellett fekvő osztályokba ki hirdettette. Ugy láttzik, hogy újjobban vér patak fog Párisban folyni, napról napra nevededik az új Constitutiót meg únt lakosoknak száma, a' kik inkább akarnak király és törvény alatt élni, mint a' szabadságnak árnyéka mellett éhezni és nyughatatlankodni.

Német Birodalom.

Aquisgranumban e' mostan folyó hólnapnak 11 ik napján költ levelek le nem tudják elegendőképen azon rendkívül való örömet festeni, melyet a' frantzia seregeknek meg verettetések, 's onnan lett ki üzettetések okozott a' lakosokban. Tegnapelőtt este adattatott, úgymond, a' városnak bástyáin fekvő ágyúknak ropogásai, és harangok zúgásai által, tudtára a' népnek, minémű kézülettel és indulattal legyenek a' következett napon tartatott örömnep és innep iránt. Tegnap jókor reggel az egész nép, öreg ifjú, kitsiny nagy, gazdag szegény, a' ki helyet kaphatott, fel gyűlekezett a' *Szüz Mária* templomába, holott sok ágyú ropogások alatt el végeztetvén a' szent mise, kiki hálát adott édes Teremtőjének a' Ts. K. hadi seregeknek szerentsés győzedelmeikért, és sok háláadó 's jókat kívánó sohajtások között tért vilzfá házához. Az egész áldott napot vigság, öröm, 's nyájas együtt társalkodások 's beszégetések között töltöttek el, este az egész város égő lámpásokkal vólt meg világositva, az ágyúk ropogtak, zengettek a' külömb-külob-féle muzsika szerfzámok, az egész polgárság meg részegedett a' nagy öröm borának itala miatt, illyetén szüntelen való hangok verték a' tsendes levegő eget: *Éllyen Ferentz Tsászár! éllyenek vitéz hérosai! áldás terjedjen ki a' német nemzet fegyverére!*

A' Prussiai király szolgálatyában álló Braunsvigiai Printz *Fridrik*, az uralkodó Hertzegnek *Ferdinándnak* testvér öttse, ezen hólnapnak ötödikén szerentsésesen meg vette *Rüremondot*, az Ausztriai házhoz tartozó felső Geldriának szép városát. Erről a' történetről, a' mennyi újság leveleket olvastam, annyiféleképen beszéllettenek, e' vólt az oka, hogy arról mind ekkorig halgattam. Most már illyetén hitelt érdemlő pennából folyt tudósítást közölhetek arról olvasóimmal. Első-

ben is a' *Svalm* vize mellett fekvő Bugg városának vidékén készítettett frantzia sántzokat és batiériákat, az az, föld várakat támadta meg az említett Brunsvigiai Printz, 's azokból üzte ki az ellenséget, 's úgy akart ofztán *Wenkheim* Ts. K. Generállal égyetemben *Rüremondra* ütni, de oda érkeztvén üresen találta a' várast, még előre ki lódúltak onnan a' Frantziák. Ekként minden vér ontás nélkül jutván a' városnak birásához, mind ketten által költöztek a' Móza vizén, senki sem vólt, a' ki meg akadályoztatta vólna őket által menetelekben.

Hollandia.

Tudva vagyon előttünk, hogy *Brédát*, a' szövetséges Belgáknak Brabántziában fekvő városát, minden vesztesége nélkül el foglalta *Dümourier*. *Brédát*, mellyet mind a' természet, mind az emberi elméség győzhetetlenné tett. — *Brédát*, mellyhez igen nehéz az ingoványos föld és sok tók miatt férkezni; mellyet *Spinola* Spanyol Generál, a' múlt századnak leg nevezetesebb hérosza 1625. eszt. 10. hólnapi ostromlása után is igen nehezen vehete meg. *Dümourier* Frantzia Generál pedig allig múlatott 10. órát alatta, és már birtokába vetette azt. Ugy láttzik hogy nem ón és vas, hanem arany golyóbisokat lövöldözött ő oda bé, másként lehetetlen lett vólna néki olly rövid idő alatt bóldogúlni. Vagy talám tsupán emlékezete által rettentette el az abban fekvő Hollándiai őrizetnek kórmányozóját *Byland* Grófot. — Vagy talám ez is azok közül a' hüségtelen hazafiak közül való vólt, a' kik az Orániai Háznak titkos ellenségei lévén, ki terjesztett karokkal fogadták a' pártos Frantzia sereget magok közzé. — Akárhogy 's akármint légyen a' dolog, nem visgálok, elég az ahoz, hogy a' Hollándiai Rendek ökemét a' katonai tömlötzbe vettették, és hadi törvényt parantsoltak ellene tétet-

ni, mellyben Generál Lieutenant *Hekeren* az előülő. Nem sokára meg tanit bennünket az idő, mitsoda indító okból undokitotta meg *Byland* Gróf Uram eddig keresett érdemeit. — Hogyha *Mastrichthoz* illy könnyen juthatott volna Gen. *Miránda*, mint *Dümourier* Brédához, úgy osztán kólduló tarifznyát kellett volna a' Hollándiai pénzváltóknak és kereskedőknek magok nyakaikra kötni. — Egész Európának kintstára Hollándia, a' melly Európai fejedelem meg szorúl, ottan talál magának segítséget. Ottan vagyon az aranynak, ezüstnek és mindennemű eleségnek tárháza, ott vagyon a' rendkívül való jó vajnak és sajtnak bősége, abban fekszik *Amsterdám*, minden Európai kereskedő városoknak királynéja, itten arannyal tölthették volna meg a' Frntziák üres zsákjaikat. Egyedül a' *Martiniesti* Hérósnak *Koburg* Hertzegnek tulajdonithattya Hollándia feje felett lobogó nagy vezedelomtól lett meg menekedését.

Úgy hallatik, hogy a' Marokkai Tsászár is bé iratta magát a' Jakobinusok laistromába, 's a' Hollándiai köz-társaságnak háborút izent. Kétség kívül a' sárgaság paroxismusa környékezte meg ő szakállos felségét. — Ennek orvoslására igen jó a' Hollándiai arany tinctura, mellynek készítéséhez jól értenek a' Hágai és *Amsterdami* patikáriusok. — Féltő, hogy ez a' nyavalya *Marocco* szomszédjaira, u. m. az *Algiriai*, *Tunisi*, és *Tripolisi* tengeri tolvaj lakosokra is el ne ragadjon. Ők is gyakran küzködnek e' nyavalyával. Így okoskodnak olvasóim: *Marocco* Afrikában, *Hollándia* pedig Európában fekszik, miképen hadakozhatik tehát a' *Maroccai* Tsászár a' szövetséges *Belgák* ellen?

Marocco (másképen *Marokos*, *Marakásch*) Amérikai ország, északra a' közép tengerrel, napnyúgotra az *Athlanticumi* tengerrel, napkeletre pedig *Algiriával* határos. Hajdan a' *Maurusoknak*, *Claudius* Tsászár alatt a' Rómaiaknak, an-

nakutánna a' Vandalusoknak birtokában vólt , végtére az Arábiai Mahometánusoknak kezekbe esett. Eleinte , hól egy , hol más Arabs familiákból származott uralkodója vólt , mig nem osztán , a' 16. században egy *Mehemed* nevű Sche-rif , az az , *Mahomed* Próféta maradékai közül való választatott vólna a' *Marocói* fejedelemségre. Kilentz tartományokból ez a' birodalom , hofszasága 140, szélelsége pedig 250 frantzia mélföld. — Lakosai Maurusok , Arabsok , Breberek , Szeretsenek , Zsidók , Keresztények , és Renegátok , az az Keresztényekből és Zsidókból lett Mahometánusok. A' Tsászár senkitől sem függő fejedelem , szabad tettzése szzerént uralkodik , és úgy bán jobbágyainak személyeikkel , és vagyonaikkal , mint a' miképen nékie tettzik , semmi-féle törvénynek nem ad számot jó vagy rossz tselekedeteiről. — Esztendei jövedelme egy milliom piásterre megyen , hadi erejére , eszközök re , és érőlségeire való költsége pedig 700,000 piásterre. Szárazon 12000. fegyveres emberre hajó serege 12 apóbb rangú hajókra megyen. — Hasonló indulattal bir a' *Maroccai* Tsászár az Afrikai tengeri tolvaj társaságokkal , és ha pénz-re szüksége vagyon , hol a' Spanyolok , hol a' Frantziák , hol az Anglusok , hol a' Hollándusok ellen indit hadat , mellyet ezek jól tudván , hogy kereskedő hajóiknak békét hagygyon , egynéhány ezer arannyal ki tolyyák a' szemét. Könnyü vól-na mind a' Maroccai Tsászárt , mind az Algiriai , Tunisi és Tripolisi tolvaj társaságokat az Európai Fejedelmeknek el rontani ; de önként nem tselekszik , és egyik a' másiknak rontására él azoknak segítségek által. Némely kereskedő nemzetek esztendei ajándékot szoktak nékiek küldeni. Illyen politicája vagyon Európának.

Magyar Ország.

E' világon sem szükségesebb , sem hasznosabb tudomány nints az Ifjúság neveléséről való

tudománynál. E' nélkül senki is sem jó ember, sem jó hazafi, sem jó keresztény nem lehet. Ennek a' tudománynak szükséges voltát minden ki nyílt szemü nemzetek meg ismerték, mind a' régi, mind a' jelenvaló időkben. — A' régi Görög tudósok sok szép jegyzéseket hagytanak magok után az ifjúságnak nemcsak erköltsi, hanem természeti nevelésének módjáról is. Például hozom elő *Plátónak* e' tárgyról szóló munkáját. A' mély századokban ez a' tudomány el múltattott, tsupa vakság és erköltstelenség uralkodott abban. Mintegy 40 évtendeje, a' mióta a' Német Országi tudósok fel ébredtek, 's minden eleméleti tehetségeket arra fordították, hogy ifjaiknak jó nevelést adhassanak. *Campe*, *Basedov*, *Resevitz*, *Gedike*, *Büsching*, *Iselin*, *Sander*, *Seybold* első helyet érdemelnek azok között, a' kik a' jó nevelés által akarták az emberi nemzetet boldogítani. A' leg későbbi maradékok is háladatossággal fognak neveikről emlékezni. — Vajha nemes Hazánk tudósai is fel ébrednének, és inkább ezt, mint más kevésbé hasznosabb tudományt vennék szorgalmatosságnak tárgyaúl. Ha vala most, a' midőn minden rend és karbeli ifjúság meg vesztegetődött, vólna arra szükség. — Imitt amott találatnak Hazánkban is olly közönséges tanítók, a' kik valósággal meg mutatták azt, mennyire lehessen a' magyar ifjúságot, a' jó nevelés és oktatás által vinni. — E' mostan folyó hólnapnak 10-ik napján tartatott Komárom Vármegyében *Igmádon* a' Reformáta iskolában tanuló ifjúságnak közönséges meg vizsgálata, mellyet a' körül belől fekvő nemesség is meg tisztelt jelenlétele által. Egy onnan jött R. Catholicus embertől hallottam, hogy nemcsak ő, hanem minden jelenlévő urak és aszfzonyságok örömmel tapasztalták az Igmánda tanuló ifjúságnak előmenetelét. Magyar Ország Geographiájából, rövid historiajából, Arithmeticából, Geometriából, és a' vallásbeli tudományból eleikbe adatott kérdésekre, bámulásra méltó készséggel feleltenek. Elő tudták a' mostani uralkodó fejedelmeknek ne-

veiket, és lakó helyeiket számlálni. Jeles probáját mutatták a' mesterséges éneklésben való tehetségeknél is, mellynek kellemetes hangja könyvekkel elegyes örömet okozott a' jelenvalókban. Ha így vagyon a' dolog, mellynek igazságáról nem is lehet kételkedni, méltó hogy eddig való iskola Rectorjoknak *Bereczky Péter* Urnak emlékezetére oszlopot emeljenek az Igmándiak. Adjon Isten több illy hasznos tanítókat Hazánkban.

Hadi Történet.

Felgyebb immár említettük, hogy *Dumourier* Frantzia fő vezér egyesítette magát *Valence* és *Miranda* Generálokkal, és hogy egyesült erővel akarna Pr. *Koburg* ellen szerentsét próbálni. Ahoz képest *Lovanium* és *Bruxella* között öszve gyűlt frantzia seregeket néhány Belgyiomban fekvő regementekkel öregbitvén, el tökéllette magában, hogy az Austriai seregeket véletlenül meg támadja, 's öszve rontsa. Észre vévén Pr. *Koburg* az ellenségnek fel tett szándékját, bé nem várta, hanem maga fel kereste azt, 's vele *Mártius*nak 16. napján öszve találkozván, sűrű ágyú golyóbis záport hányattatott reája. Ő sem maradott adós, ő is tromfal ütötte a' tromfot vízfíza, úgy annyira, hogy a' bé következett setét éjjel vetett ellenségeskedéseknek véget. Ekkor vízfíza húzta ugyan Pr. *Koburg* maga seregét, de koránt sem azért, mintha *Dumouriertől* meg rettent volna, hanem hogy a' következett ütközetnek alkalmas mezőt választván, annál bizonyosabban el nyerhesse a' győzedelmi borostyán koszorút. Valósággal el is nyerte, maga hadi mesterségben gyakorlott tudományának segítsége, 's kórmánya alatt lévő hiv Vezéreknek vigyázóságok által. Alig hasada fel *Mártius* 18 ik napjának piros hajnala, a' midőn már *Tirlemontnál* láttattak *Dumourier* előjáró seregei, maga is tsak hamar oda érkezett, és dél előtt 8 órakor jelt adatott a' tsatára. Jó eleve észre vévén Pr. *Koburg* az ellen-

ségnek szándékát, a' Würtembergiai Printzet jobbra, Gen. *Clairfaitet* balra, Gen. *Benyóvszkit* a' sikra, *Colorédó* Generált pedig a' tsata piatznak közép pontyára állította, és valahányszor közelgetett feléje az ellenség, mind annyiszor szerenstésen vízfza verte azt. Sem egy, sem más rész nem akart a' másnak engedni, mindegyik szeretett volna a' győzedelemből származott ditsőségekben részesülni. Egészlen 11. órákig tartott a' tsata, ég, föld és tenger láttattanak az ágyú ropogások miatt ölzve omlani. Végtére győzött az Austriai fegyver, négy vagy öt ezer pártos frantziát terített a' földre, egynéhány százat rabbá tett, 's több mint harmintz ágyúkat nyert el. A' mi veszteségünk 12. vagy 15. száz hóltakból és sebbe estekből állott; 6. batallion gyalog, és 8 Escadron lovas katonákkal küldetett *Benyóvszky* Generál, a' meg futamodott ellenségnek üldözésére. — Ezen örvendetes izenettel tegnap előtt érkezett a' Generál Staabtól Gróf *Meerfeld* fő Strázsa-mester Úr, kinek két posta officér, és 24. posta sipos postilionok küldettévé eleibe, nagy örömkialtások között jött bé a' Karinthiai kapun, és minekutánna a' várasnak úttzáit el járta volna, a' hadi Tanáts palotája előtt lováról le szálván, bé mútatta kurirságának gyümölsét. — Még akkor, midön Gróf *Merfeldet* el küldötte *Koburg* Hertzeg, a' Frantziáknak kergetésében foglaltoskodott seregünknek egy része meg nem érkezett. Már most az hadi tanátsnak jelentéséből irtuk ki *Koburg* Feldmarsal mostan vett győzedelmének historiáját. Ennek az Austriai Ulyssesnek tiszteletére igen szép és elmés deák verseket irt, 's nyomtattatott Udvari Agens *Nemes György* Úr, mellyek méltók arra, hogy titulusokkal együtt ide iktassuk.

V O T A

SERENISSIMO PRINCIPI

DOMINO

FRIDERICO JOSIAE

DE

SAX - COBURG

Armorum Imperii, et Caesareo - Regiorum

contra

Gallos Imperatori etc. etc.

dum

Is die 1-a Martii 1793. cum optimo successu Campum Martium aperiret, et tribus continuis diebus victoriam reportaret,

a

Georgio Nemes Agente Aulico
Hungarico et Transylvanico.

Mars Tibi propitius! Tibi pugnent Sydera! Martis
Prima dies omen felix, ventura triumphi
Sit Tua, quam quisquis mensis concluderit, illa
COBURG, non aliud nomen, signata Calendis
Praeferat, et per Te sit tunc nova temporis aetas;
Tunc scribebant Nostris Dilecti Caesaris ampla
Regna: Thronos COBURG reparavit, reddidit aris
Sacra, inimica horum suppressa gente superba.

*Donec sol circum vastum ter transiit orbem,
Martis sub signo, ter prodis Victor in armis.
A Rheno usque amplum Tua Gloria transeat Istrum.*